Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го СЕРПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 10, 1978 No. 168. VOL. LXXXV.

Картер підписав закон щодо позичок Ню Йоркові

Президент Картер промовляє перед ратушем в Ню Йорку.
(Світлив ред. Ігор Длябога)

Ню Йорк (В. Т-єць). — У присутності нюйоркського губернатора Гю Кері, посадника Едварда Кача, обидвох федеральних сенаторів із Ню Йорку, республіканця Джейкоба Джевітса і демократа Деніела Мойніґена, майже всіх конгресменів із міста Ню Йорку, членів стейтової леґіслятури, теперішніх і колишніх міських урядовців і понад 5,000 публіки, президент Джіммі Картер у вівторок, 8-го серпня, під час спеціяльної церемонії перед міським ратушем підписав схвалений недавно обома Палатами Конгресу закон, який надає містові Ню Йорк федеральні позичкові гарантії в сумі 1.65 більйона долярів, щоб допомогти цьому найбільшому містові ЗСА розв'язати поважні фінансові проблеми, які, без допомоги федерального уряду, можуть довести до банкрутства міста.

Президент Картер підписав згаданий закон, користуючись бюрком, що його вживав перший президент ЗСА, Джордж Вашінгтон.

Президент Картер відмітив, що Ню Йорк, хоча вже не є столицею ЗСА, то залишився культурною, мистецькою, фінансовою і дипломатичною столицею не тільки країни, але цілого світу. Згадуючи Статую Свободи у нюйоркській пристані, Президент підкреслив, що Ню Йорк завжди був і далі є прибіжищем для іміґрантів з усіх кінців світу і завжди готовий допомогти іншим частинам ЗСА.

Після церемонії підписання закону щодо федеральних позичкових гарантій у міському ратуші відбулося коротке прийняття для спеціяльно запрошених гостей, під час якого біля 700 осіб мали змогу зустрінутися з президентом Картером, його дружиною, і федеральними, стейтовими та міськими урядовцями.

Того вечора Президент і п-і Картер були в театрі на п'єсі „Ейнт Мисбиґейвн", а переночувавши в „Ґрейсі Меншин", резиденції посадника Ню Йорку, в середу рано відлетіли до Вашінгтону.

Ред. Василь Тершаковець і ред. Ігор Длябога були на цій церемонії акредитованими кореспондентами „Свободи" і „Українського Тижневика".

Сенатор Мойніґен передбачає потребу законопроєкту відносно свободи преси

Вашінгтон. — Коментуючи недавнє ув'язнення кореспондента „Ню Йорк Таймсу" М. А. Фарбера, якого суддя засудив за те, що Фарбер відмовився передати свої записки-документи, зв'язані з розправою над д-ром Маріом Джаскалевічем, якого оскаржують у вбивстві кількох осіб, демократичний сенатор Деніел Мойніґен із Ню Йорку у понеділок, 7-го серпня, у залі Сенату і опісля під час пресового інтерв'ю заявив, що це рішення суду становить поважну загрозу для принципу свободи преси, гарантованої Першим Додатком до Конституції ЗСА, і закликав Конґрес схвалити відповідний законопроєкт, який забороняв би суддям вимагати від журналістів чи засобів масової інформації передання будь-яких записок чи документів.

Ряд законодавців з обох партій, між ними демократичний сенатор Едвард Кеннеді із Массачусетс і республіканський конгресмен Филип Крейн із Ілліной, заявили, що погоджуються із становищем сенатора Мойніґена і підтримають згаданий законопроєкт.

Союзівка цієї суботи відзначить 85-річчя „Свободи" оригінальною п'єсою Володимира Ґентіша

Союзівка. — В суботу, 12-го серпня, управа і працівники цієї оселі УНСоюзу відмітять 85-ліття щоденника „Свобода", 45-ліття „Українського Тижневика" і 25-ліття дитячого журналу „Веселка" постановкою оригінальної п'єси пера Володимира Ґентіша під заголовком „Репортер зі Свободи". Постановка цієї триактової комедії проходитиме в рамках серії культурно-розвагових програм, що їх Союзівка влаштовує для гостей і відвідувачів кожної суботи під час літнього вакаційного сезону.

В постанові цієї п'єси беруть участь всі працівники Союзівки. Хореографією займається п-і Олена Оприско, вокально-музичне оформлення відають Алек Худолій, Оксана Кордуба і Оксана Тромса, а режисером є Аня Дидик. Протягом двох минулих тижнів працівники відбували проби у вільні від зайнятости години, приготовляючись інтенсивно до цієї постановки, на яку запросили всіх членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу і працівників видавництва „Свобода".

Після програми відбудеться забава при звуках оркестри „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля.

В неділю, 13-го серпня, на Союзівку загостить Едвард Козак, відомий мистець, карикатурист і редактор „Лиса Микити", та покаже серію своїх олій і мистецькі твори своїх синів Юрія і Яреми. Увечері того ж дня Е. Козак (ЕКО), Іван Керницький (ІКЕР) та працівники Союзівки поставлять програму гумору, сатири, пісні і танку.

Попередні три суботи на Союзівці позначились виступами вокально-музичного ансамблю „Кобзарі" з Омаги, Неб., під мистецьким керівництвом Юліяна Клячинського, танцювального ансамблю „Верховинці" з Ню Йорку під керівництвом Олега Ґензи і солістки Іванки Миґаль при фортепіяновому акомпаньяменті проф. Ігора Соневицького. До їхніх виступів долучувались ансамблі працівників Союзівки під керівництвом конферансьє Ані Дидик, А. Худолія і О. Кордуби.

З мистецькими виставками в неділі виступали п-і Ірина Зелик, Маркіян Проців і Яків Гніздовський.

ПРЕЗИДЕНТ САДАТ І ПРЕМ'ЄР БЕҐІН МАТИМУТЬ СПІЛЬНУ НАРАДУ З ПРЕЗИДЕНТОМ КАРТЕРОМ

Вашінгтон. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат та ізраїльський прем'єр Менахем Беґін прибудуть 5-го вересня до ЗСА і матимуть спільні наради з президентом Картером з метою знову зрушити з місця переговори в справі замирення на Близькому Сході — інформують з Білого Дому. Наради відбудуться в Кемпі Дейвіда, президентській дачі в мерілендських горах. Пресовий секретар Білого Дому Джоді Повел в короткій заяві для преси поінформував, що власноручно написане запрошення президента Картера для прем'єра Беґіна і президента Садата прибути на ці спеціяльні наради передав обом згаданим державним мужам державний секретар Сайрус Венс, який в тому часі ще перебував на Близькому Сході. Запрошення від президента Картера та їх рішення приїхати на ці наради потвердили одночасно прем'єр Беґін в Єрусалимі та президент ель-Садат в Александрії в Єгипті, де він тоді перебував на нарадах з державним секретарем Венсом. В коментарях до цієї нової „зустрічі на вершинах" пригадується, що президент Картер плянував цю зустріч вже від січня ц. р. після того, як спільні ізраїльсько-єгипетські переговори розбились на суперечностях. Тепер президент ель-Садат заявив, що він прийняв запрошення президента Картера і рішив взяти участь у запропонованих ним спільних нарадах тому, що З'єднані Стейти Америки рішились бути „повним партнером" у зусиллях для замирення на Близькому Сході, а прем'єр Беґін зі свого боку сказав, що ця спільна зустріч відбудеться без попередньої згоди Ізраїля на видвигнені раніше Єгиптом передумови таких спільних нарад.

В'єтнам бажає приязні Америки

Бангкок. — Члени американської делегації, яку до комуністичного В'єтнаму вислав демократичний сенатор Едвард Кеннеді із Массачусетс, у понеділок, 7-го серпня, прибули до Тайленду після однотижневого перебування у В'єтнамі і заявили кореспондентам, що в'єтнамський прем'єр Фам Ван Донг сказав їм, що Ганой не тільки хоче „нормалізації" зв'язків між Америкою та В'єтнамом, але також „дійсної приязні" між цими двома країнами.

Разом з американською делегацією до Бангкоку прибуло 15-ро дітей громадян ЗСА і їхні матері разом 29 осіб, яким комуністичний в'єтнамський уряд дозволив виїхати, щоб об'єднатися з їхніми батьками і чоловіками в Америці.

Прем'єр Ван Донг сказав членам американської делегації, що Ганой і в майбутньому „робитиме все можливе в справі об'єднання родин", підкреслюючи, що в'єтнамський уряд не ставить жадних передумов.

Це перший раз, що Ганой погодився на виїзд з країни в'єтнамських жінок і дітей. Раніше комуністичний режим вимагав, щоб ЗСА надали В'єтнамові „повоєнну фінансову допомогу", заки Ганой погодиться на об'єднання родин чи взагалі на „нормалізацію" відносин із Вашінгтоном. Проте, останнім часом речники Ганою вже не настоюють на „повоєнну допомогу" з боку ЗСА.

Суд виправдав Федора Федоренка

Форт Лодердейл, Фла. — Ассошіейтед Пресс й інші пресові агентства інформували минулого тижня, що федеральний суддя Норман Раттґер вирішив, після переведеної публічної розправи, яка відбулася кілька тижнів тому у стейтовому суді на Флориді, що нема причини відбирати американське громадянство 71-річному Федорові Федоренкові, якого жидівські організації обвинувачували у вбивстві жидівських в'язнів в концентраційному таборі Треблинка на території Польщі під час гітлерівської окупації.

У своєму рішенні, яке охоплює 54 сторінки друку, суддя Раттґер стверджує, що обвинувачення не дало доказів вини Федоренка, не зважаючи на те, що 6 колишніх в'язнів Треблінки, концтабору, який називали „табором смерти", нібито пізнавали Федоренка „зі сльозами на очах" і твердили, що він є вбивником. Однак деякі зі свідків, яких спроваджено аж з Ізраїля, не могли пізнати Федоренка, а в одному моменті свідки так поводилися, що суддя Раттґер заявив, що „свідків мабуть повчили, як вони мають пізнавати Федоренка".

Федоренка, як відомо, не судили за здогадні злочини вбивства, а лише за неправдиві зізнання у процесі клопотання про громадянські папери ЗСА.

ДЕРЖАВНІ МУЖІ І МАСИ НАРОДУ ВІДДАЮТЬ ОСТАННЮ ПОШАНУ ПОКІЙНОМУ ПАПІ

Рим/Ватикан. — У понеділок і вівторок, 7-го і 8-го серпня, тіло Папи Павла VI, який помер на удар серця минулої неділі, 6-го серпня, лежало в папській літній резиденції Кастель Ґандольфо, де тисячі вірних Католицької Церкви, як теж багато некатоликів віддали останню пошану цьому 262-му наслідникові св. Петра на папському престолі. Між першими, які прибули до Кастель Ґандольфо у понеділок, були новообраний італійський президент Алессандро Пертіні, прем'єр Джулйо Андреотті, кілька міністрів та інших високих урядовців, між ними посадник Риму, Карльо Джулйо Арґан, який є членом італійської комуністичної партії.

У середу, 9-го серпня, тіло Папи Павла мали перевезти до Базиліки св. Петра у Ватикані, де воно лежатиме біля головного вівтаря протягом четверга і п'ятниці.

Похорон запляновано на суботу після Торжественної Служби Божої, на якій будуть присутні церковні достойники та представники країн світу, тобто президенти, прем'єри, королі, князі і т. д. Тіло Папи Павла відтак перенесуть до гроти під Базилікою, де воно спочине в крипті у трьох домовинах, з олива, кипарису і дуба.

Жалобний період триватиме до неділі, 20-го серпня, і кожного дня один з кардиналів відправлятиме в Базиліці заупокійну Службу Божу.

Кардинал Жан Війо, ватиканський секретар стану, у понеділок, 7-го серпня, перебрав світські, але не духовні, повновласті понтифікату і того самого дня скликав перше засідання Священної Колегії Кардиналів, на якому була присутня тільки мала кількість цих князів Католицької Церкви. Такі засідання відбуватимуться кожного дня, аж до початку конклаве кардиналів, які за закритими дверима виберуть нового Папу. Конклаве розпочнеться не скоріше як у понеділок, 21-го серпня, і в ньому братимуть участь 116 кардиналів, які ще не переступили 80-го року життя.

Минулого понеділка 85-річний кардинал Карльо Конфалоньєрі, згідно з традицією, молотком і долотом розбив перстень покійного Папи Павла, а золото з того персня буде перетоплене на перстень нового, тобто 263-го Папи Римського.

Протягом останніх кількох днів провідники різних держав, як теж глави християнських і нехристиянських Церков висловлюють свій жаль з приводу смерти Папи Павла VI, відмічуючи заслуги цього „Папи миру". Глави Англіканської, Грецької Православної, як теж московський Патріярх Пімен повідомили, що відправлять заупокійні Богослуження за померлого Папу. Газета „Ізвестія", офіціоз уряду Совєтського Союзу, писала, що Папа Павло часто закликав до світового роззброєння, міжнародного порозуміння і світового миру, як теж у 1975-му році підписав Гельсінкську угоду. Польська комуністична газета „Трибуна Люду" відмітила, що за понтифікату Папи Павла значно поліпшилися відносини між Ватиканом і Варшавою.

Совєти контролюють і конфіскують пересилки

Вашінгтон. — Ассосіейтед Пресс інформує, що Совєтський Союз робить всякі перешкоди поштовій службі ЗСА при пересилці посилок для дисидентів, їхніх родин, релігійних груп, вільних поселенців тощо в Совєтському Союзі. Марк Л. Шнайдер, один із заступників державного секретаря ЗСА, заявив кореспондентам, що на вимогу поштового департаменту уряди ЗСА і СССР розпочали тепер дискусію над трьома основними проблемами: 30-відсотковим податком на гроші пересилані із ЗСА до СССР совєтським громадянам, обмеження висилки посилок і заборону та ліквідацію тих пакунків, які включають хлібні продукти, головно мацу, потрібну жидівським групам для релігійної церемонії. Шнайдер заявив членам Конґресової комісії, яка розглядає зажалення пошти, що метою цих совєтських заходів є обмежити до мінімуму фінансову допомогу для дисидентів із закордону. Американська пошта одержує кожного року приблизно 2.500 зажалень про погану службу совєтської пошти і урядові обмеження. Наприклад, совєтська пошта дуже часто відкриває посилки, конфіскує безповоротно деякі речі, висилає назад надавцеві листи і пакунки, потверджує доручення посилки, але адресат не одержав висланих речей тощо. Поштова служба ЗСА внесла також зажалення до Міжнародної Поштової Служби, яка деякі скарги розглядає на своїх річних конвенціях.

НАТАЛІЯ ЩАРАНСЬКА ЗАКЛИКАЄ ДО БОЙКОТУ МОСКОВСЬКИХ СПОРТОВИХ ІГРИЩ

Чікаґо, Ілл. — Газета „Чікаґо Сан-Таймс" інформує, що Наталія Щаранська, дружина недавно засудженого на 13 років ув'язнення жидівського активіста і члена Московської Гельсінкської Групи Анатолія Щаранського, виступаючи на публічному вічі в цьому місті закликала американців до бойкоту світових спортових ігрищ, які відбудуться в 1980 році в Москві, хіба такі ігрища були б перенесені до іншої країни. Наталія Щаранська заявила, що усі ті, які братимуть участь в олімпіяді, посередньо допомагатимуть совєтським режимникам продовжувати політику переслідування і здушування прав людини в Совєтському Союзі. Розмовляючи опісля з кореспондентами, вона підкреслила, що бойкот московських ігрищ задемонстрував би солідарність Заходу проти порушення прав людини і утисків дисидентських рухів, яких допускається совєтський уряд. „Це прямо неможливо влаштовувати світові спортові ігрища в Совєтському Союзі — країні терору і систематичних переслідувань--, — заявила піднесеним голосом пані Щаранська. „Люди сидять там по в'язницях, концтаборах, психіятричних закладах, а ви поїдете на ігрища, — запитувала велику авдиторію Щаранська, — це те саме, якби ви допомагали росіянам здушувати людські права". Атлети вільного світу, на думку Н. Щаранської повинні домагатися перенесення ігрищ до іншої країни, якщо совєти не погодяться на концесії в ділянці людських прав. Якщо вільний світ поступить інакше, то Щаранська передбачає велику катастрофу головно для жидівського населення в Совєтському Союзі. Вона також закликала науковців здержатись з культурною і науковою виміною і піддержати совєтських науковців, яких переслідує влада, порушуючи цим Гельсінкську угоду. Представники жидівських організацій, які піддержують кампанію Щаранської, заявили, що вони розглядають можливість внесення скарги до Світового Олімпійського Комітету і ведуть переговори з телевізійною корпорацією НБС, яка користується виключним правом передавання московських гор на Захід.

Щаранського перевезли до Владімірської в'язниці

Москва. — Пресові агенства інформують, що недавно засудженого дисидента і жидівського активіста Анатолія Щаранського, якого московський суд засудив на 13 років в'язниці за „зраду батьківщини" і співпрацю з американською Центральною Розвідчою Агенцією, перевезено до Владімірської в'язниці, збудованої ще за царських часів, яка вважається однією з найбільш жорстоких в'язниць в СССР. Напередодні перевозу в'язничні власті Лефортово погодились на зустріч Щаранського з його матір'ю Ідою Мілґром, яка розмовляла зі сином на протязі 25 хвилин, а на другий день, принісши синові бажані ним книжки і деякі частини одягу, вона вже не змогла побачити його і тільки залишила речі для нього. В'язничні чинники заявили, що Щаранський знаходиться в дорозі до Владімірської в'язниці, віддаленої від Москви на 120 миль. В коментарі „Правди" з 19-го липня ц. р. Владімір Большаков порівняв Щаранського з Анатолієм Філатовим, засудженим минулого тижня на кару смерти і таки того самого дня розстріляним шпигуном, який також нібито мав працювати для західних розвідок. „Вони обидва зраджували батьківщину, — заявляє Большаков в коментарі „Правди", — країну, яка виховала їх, дала їм освіту, працю, дах над головою".

Сірий покидає профспілку, таврує систему

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Відомий вже зі своїх звернень до різних діячів Заходу, український робітник з Одеси, Леонід Сірий, вислав заяву до Центрального комітету професійних спілок СССР у Москві, в якій він повідомляє про своє рішення вийти з профспілки. Він наводив ряд причин, які є дуже вимовні для совєтської держави, керівники якої впевняють, що вони керуються інтересами робітничої кляси. Заява Сірого поширена в самвидаві.

„Заява. Я, Сірий, Л.М., робітник-токар є членом профспілки від 1952 року. На теперішньому заводі я працюю вісім років. Я вирішив покинути профспілку з таких причин:

1. Ця профспілка є зовсім неспроможна боронити права робітників. (Не існує в ній право домагатися підвищення заробітної платні, зниження цін, покращення умов праці і відпочинку. Про все це треба просити.)

2. Васальне підпорядкування профспілки начальникам: державі, адміністрації. Адміністрація і партійне бюро призначують міський комітет і диктують їм свої умови. Збори робітників — це звичайна формальність.

3. Професійні спілки не можуть давати такої допомоги сім'ям, які недостатньо забезпечені матеріяльно, а заробити не мають змоги, щоб їх прибутки виносили 50 рублів на особу.

4. Профспілки не боронять нас теж юридично. Тому приходиться чути і терпіти різні хамства з боку деяких несовісних керівників і робітників. Наприклад: „Чому ви наплодили стільки дітей", „Що це, у вас світла не було" і под.

5. Нас погано лікують. Наші лікарі несовісно відносяться до своїх обов'язків.

6. Так само погано ведуть себе вчителі в школі. Дітей називають злидарями, забороняють їм дружити з іншими дітьми.

7. Одержавши нову квартиру, ми мучимося від зимна, невикінчених уладжень і невигод.

Усе це змушує нас думати, що ми зайві люди, і тому найкращий вихід з існуючого становища — це, на знак протесту, покинути вашу профспілку.

18 квітня 1978
Одеса 270005
вул. Фрунзе 199, кв. 128

Батько багатолітньої сім'ї, робітник Леонід М. Сірий."

ЯБЛУНЯ, ЩО НІКОЛИ... НЕ ЦВІТЕ, БАГАТА В ЯБЛУКА

Київська „Радянська Україна" інформує, що в селі Воронежі Шосткинського району мешканець цього села і учитель Ф. М. Тарасенко виростив яблуню, яка ніколи ще не розцвітала, але родить яблука. Це дуже рідкісне явище, — відновіює газета, — щоб могли розвиватися плоди без попереднього квітування і безпосереднього запилення з бруньок дерева. Плоди таких дерев не мають насіння.

НА СОЮЗІВЦІ ЗАКІНЧИВСЯ ТАБІР, ПОЧАЛИСЬ КУРСИ

Таборовички, їхні опікуни та гості під час закриття дитячого табору на Союзівці. Перший зліва — головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, біля нього комендантка табору п-і Христина Принада-Демиденко. Справа: д-р Ярослав Падох, заступник головного предсідника УНСоюзу д-р Мирон Куропась і о. Антін Павлюк.

Союзівка. — Тридцять чотири дівчини, у віці від 7 до 12 років, закінчили в суботу, 5-го серпня, двотижневу туру таборування в затишній віллі „Львів" цієї оселі УНСоюзу, поставивши ще перед від'їздом для своїх батьків і гостей програму пісень, деклямацій і скечів. Ще не цілком затих гомін дитячих голосів, як у віллі „Львів" почали розташовуватися старші віком хлопці і дівчата, які прибули сюди, щоб взяти участь у 25-их з черги річних Курсах Українознавства, які триватимуть до суботи, 26-го серпня, закінчуючи цілу програму УНСоюзу для молоді.

Після мистецької програми, таборовичок коротким словом попрощала комендантка табору п-і Христина Принада-Демиденко, заохочуючи їх дальше виплекати українську мову, літературу, історію та поглиблювати свої знання і духовість. Такими же словами заохоти, побажаннями успішного шкільного року та повороту на Союзівку прощали дівчат головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис і управитель оселі Володимир Квас. Рівнож присутні під час закриття табору були: заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, почесний член Головного Уряду д-р Ярослав Падох, духовний опікун табору і місцевий парох о. Антін Павлюк та редактор „Українського Тижневика" Зенон Снилик.

Відспіванням українського і американського національних гимнів, спущенням прапорів та традиційним „Ніч вже йде" попрощали таборовички Союзівку.

Допоміжними п-і Демиденко в переведенні табору були: бунчужна Віра Чума і сестрички Даня Тарацюк, Катруся Шморгай, Ірена Скрибайло, Дана Принада і Віра Біленька.

Формальне відкриття Курсів Українознавства відбулося в понеділок вранці, 7-го серпня, в присутності д-ра І. Флиса і В. Ква-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мово рідна, слово рідне

Мовний ґеноцид в Україні, який систематично проводять там від самого початку захоплення влади комуно-московські народовбивці і який після закінчення періоду українізації й трагічної загибелі Хвильового та Скрипника переходив почерез різні фази терору, завжди викликав реакцію українських патріотів по обидвох боках залізної заслони. Доказом можуть послужити також останні події і різноманітна діяльність груп опору, які, якщо йдеться про мову і культуру українського народу, дуже гостро виступають в їх обороні, без огляду на те, де перебували їхні члени. Наприклад, дуже промовистим документом, який був зформований у совєтських таборах для політичних в'язнів в Мордовії і пізніше самвидавом поширився в Україні, було повідомлення про створення українськими політичними в'язнями табору Сосновка першого там осередку ,,Товариства захисту, сприяння чистоті та увічнення української мови''.

Документ цей попав за кордон у дуже пошкодженому стані так, що важливу частину його тексту не можна навіть виразно прочитати. Проте, основна вартість документу полягає в проголошенні ініціятиви створення Товариства за збереження і плекання української мови, і то в умовах концтабору особливого режиму. Як видно з прочитаних перших речень документу, які можна було прочитати, ця ініціятива подумана була, мабуть, як приклад для наслідування, однаково українцям на поселеннях у країнах вільного світу, як також багатьом байдужим нашим братам і сестрам на Батьківщині, яких почав огортати дух збайдужіння і інерції. Свідчить про це зміст перших речень, якими стверджується катастрофічне становище мови в Українській ССР, бо конституція не проголошує української мови державною мовою, а влада не сприяє її розвиткові.

Цей преважливий в сьогоднішній ситуації документ підписали ініціятори створення названого Товариства: письменник Михайло Осадчий, о. Василь Романюк, учитель Олекса Тихий, колишній підпільний діяч комуністичного, а потім націоналістичного визвольного рухів в Західній Україні Данило Шумук та українські політв'язні Ребрик і Євграфов. Велике значення цього документу ще і в тому, що українські політв'язні живуть у виїмково трудних умовах, створених для них зумисно комуно-московськими диктаторами, де вони зазнають особливої дискримінації саме на національно-мовному ґрунті.

Очевидно, ініціятива в'язнів це тільки частинка загальної боротьби українського народу за свою рідну мову і її збереження у своїй власній Батьківщині, де всіми засобами фізичного і морального терору практикується ґеноцид. Члени Руху спротиву в Україні слушно уважають, що боротьба за мову у теперішніх умовинах — це боротьба за самобутність української нації.

Немає сумніву, що приклад, який подали українські політичні в'язні, створивши Товариство захисту, сприяння чистоті та увічнення української мови, повинні підхопити зокрема вільні українські люди, яким доля судила жити у демократичних країнах світу, і повести відповідні акції як в обороні української мови в Україні, так і в напрямі плекання цієї мови серед вільних українських спільнот на Заході.

На доброму шляху

Те, що обидві Палати Конгресу протягом останніх двох тижнів проголосували зліквідувати ембарго на продаж зброї Туреччині, яке було встановлене американськими законодавцями в 1975-му році після окупації північної частини Кипру турецькими військовими частинами, треба вважати дуже корисним і давно потрібним кроком. Згадане бо ембарго спричинилося до поважного послаблення оборонної і розвідчої спроможности Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) в стратегічно преважливій східній частині Середземного моря. Ослаблa оборонна спроможність самої Туреччини, члена НАТО, яка не могла закуповувати американської зброї, і також зменшилася загальна оборонна спроможність НАТО, бо Анкара, у відплату за ембарго, припинила всю діяльність на американських військових Греція лежать в тій частині Середземного моря, звідкіля що Туреччина могла ще більше послабити свою співпрацю з НАТО, або зайняти ,,невтральне'' становище у конфлікті між вільним світом і комуністичним бльоком, чи навіть погодитися купувати зброю від Совєтського Союзу, що совєтські власті вже пропонували.

Обидві Палати Конгресу в дещо відмінних резолюціях не обмежилися до ліквідації ембарга, але пов'язали дальший продаж зброї Туреччині зі справою полагодження Анкарою конфлікту на Кипрі, як теж вирішили збільшити військову допомогу Греції, також членові НАТО, яка противилася пропозиціям зліквідувати ембарго, бо більшість населення Кипру — це греки. Отже, існує можливість, що уневажнення ембарга також спричиниться до скорого полагодження кипрського конфлікту, який довів до поважного роздору між двома членами Північно-Атлантійського Союзу.

Військові аналітики вказують, що дальша активна участь Туреччини в НАТО конечно потрібна, бо та країна лежить у дуже важливій під стратегічним поглядом частині світу. Туреччина контролює доступ совєтських кораблів до Середземного моря через Дарданелли, як також заступає доступ Совєтському Союзові до багатих нафтових піль Близького Сходу. Крім того, Туреччина і Греція лежать в тій частині Середземного моря, звідкіля можуть контролювати доступ до Суезького каналу, а заразом і доступ до Червоного моря, Перської затоки та Індійського океану.

Отже, справа полагодження конфлікту між Вашінґтоном і Анкарою щодо продажу зброї Туреччині вже на доброму шляху, бо хоча спільна комісія обох Палат Конгресу тепер ще старається вирівняти деякі розбіжності між резолюціями Сенату і Палати Репрезентантів, то остаточне уневажнення ембарга на продаж зброї Туреччині вже майже запевнене, бо президент Джіммі Картер вже довший час обстоює становище, що це ембарго повинно бути скасоване якнайшвидше. Можна очікувати, що в найближчому майбутньому пощастить також зліквідувати конфлікт на Кипрі і між Туреччиною та Грецією, як цього вимагає не тільки безпека держав-членів Північно-Атлантійського Союзу, але й безпека та майбутнє цілого вільного світу.

В. Гут Кульчицький

ПРО НАУКУ, ПОЛІТИКУ І ЧУЖУ МУДРІСТЬ

Що наука втішається нині великим авторитетом на нашій планеті — про це ніхто не буде спорити. Авторитет цей по всьому світі розпроміньйовують святині науки — університети. Основою ж науки, на якій у ході віків виробився цей її авторитет, це інтелект. Це оця спеціяльна здібність розглядати, аналізувати речі холодно, об'єктивно, систематично, і приходити до заключень тільки на підставі наявних даних, нічого не закриваючи, нічого не опускаючи, нічого не перекручуючи, нічого не маніпулюючи. А служителями науки є її жреці, науковці, які у відміну від інших людей є обдаровані особливо великою дозою оцього інтелекту.

Та бувши людьми, науковці все таки не можуть зовсім визбутися у своїй праці другого дуже важливого складника людської натури — почувань. Дають вони про себе знати навіть і в такій стислій галузі науки, як астрономія. От Роберт Ястров у статті ,,Чи астрономи знайшли Бога?" (,,Ди Ню Йорк Таймс Магазін", 26 червня 1978) писав : — ,,Теологи взагальному є захоплені доказом, що всесвіт мав початок, але астрономи є дивно пригноблені. Їхні реакції постачають інтересну демонстрацію реакції наукової думки, згідно з загальним переконанням дуже об'єктивної думки, на ситуацію, коли то відкритий самою наукою доказ веде до конфлікту з засадами віри нашої професії. Виявляється, що науковці поводяться так же само, як і ми всі, коли наші переконання є в конфлікті з доказами. Ми іритуємося, ми вдаємо, що конфлікту немає, або ми прикриваємо його пустими фразами."

Очевидно, ще сильніше перешкоджають почування роботі інтелекту у гуманістичних галузях науки, таких, як напр. політика. Тут бо входять у гру не тільки почування дослідників, але і почування предметів досліджування. А в результаті дуже часто одна проблема дістає дві зовсім протилежні розв'язки.

ЗСА і В'єтнам

Тепер одною із таких проблем є відношення ЗСА до В'єтнаму. А дві зовсім протилежні розв'язки появилися у престижевому квартальнику ,,Форейн Аферс": у квітневому числі Бернард К. Ґордон представив свою розв'язку у статті ,,Японія, З'єднані Стейти і Південносхідня Азія", де В'єтнамові присвячений один розділ, а в черговому, липневому числі, протилежній розв'язці Франклін Б. Вайнстейн присвятив окрему статтю п.н. ,,Відношення між ЗСА і В'єтнамом та безпека Південно-східньої Азії".

Вже у вступних заввагах відрізняються статті одна від одної не тільки емоційним наснаженням, але й емоційним спрямуванням, хоч оба їхні автори є високо заавансовані в академічному світі, власне як жреці політичних наук: перший у Ню Гемпшір Університеті, другий у Стенфорд Університеті. Починають вони свої міркування спокійно, від простого ствердження факту, що адміністрація Картера спочатку багато уваги присвячувала В'єтнамові, та коли мова заходить про переговори в Парижі і про рішення Конґресу — картина міняється.

У Б.К. Ґордона емоційна температура залишається дальше низькою. Його легкі симпатії проявляються тільки в тому, що причину невдачі переговорів він бачить у вимаганні в'єтнамців від ЗСА, як передумови нормалізації, великої економічної допомоги, яку вони називають часом ,,допомогою для відбудови", а часом відкрито ,,воєнними відшкодуваннями".

У Ф.Б. Вайнстейна температура емоцій зразу підноситься і набирає досить виразного спрямування. У нього в'єтнамці ,,роблять спеціяльне зусилля (go out of the way)", коли вони ,,воєнні відшкодування" починають називати ,,внеском для відбудови країни". А за перервання переговорів робить він винним Конґрес, який ,,вщент розбив (shattered) настрій оптимізму", забороняючи урядові вести переговори в справі ,,репарацій, допомоги чи якоїнебудь іншої оплати для В'єтнаму".

В'єтнам — держава з проблемами

Переходячи до справи відносин, Б.К. Ґордон доказує, що В'єтнам не заслуговує на спеціяльне вирізнення з боку ЗСА. Зараз бо по перемозі Ганою, каже він, всі уряди держав району нав'язали з ним дипломатичні зв'язки і старалися уникати потягнень, які могли б виглядати для Ганою провокативними. Ганой же відмовився співпрацювати з АСЕАН (Асоціяція Націй Південносхідньої Азії. Члени: Індонезія, Малязія, Філіппіни, Сінгапур, Тайленд) як групою; нападав на Тайленд за його ,,асистування імперіялістам ЗСА у насаджуванні їхньої колоніяльної політики"; попереднього літа фактично анексував Ляос; дає підтримку Москві за рахунок напружених відносин з Пекіном; бачить себе як азійську державу — модель.

У такій ситуації ,,розсудлива американська політика дала б ясно до зрозуміння АСЕАН і Японії, а також Ганоєві, що в очах американців В'єтнам є нерозвинена держава Південносхідньої Азії з численними труднощами і потребами, але така, внутрішня організація якої не робить її більш сприємливою для американської піддержки від інших комуністичних держав". Але ,,в Японії (і можливо між деякими кругами Вашінґтону) формується

(Закінчення на ст. 3-ій)

Проф. Степан Плахтин

НОВЕ НЕЩАСТЯ НАВІСТИЛО ПІВДЕНЬ БРАЗИЛІЇ

Південні провінції — естада Бразилії — це частина краю найбільш продуктивна. Вона видає понад 3/4 національної валової продукції і практично втримує цілий край. Сюди належать естада: Ріо Ґранде до Сул, Санта Катаріна, Парана, Сан Павло і частинно Ріо-де-Жанейро, Мато Ґроссо до Сул і Мінас Жерайс. З сільсько-господарських продуктів тут культивується: пшениця, кукурудза, соя, кава, риж, квасоля, картопля і різна городина, а також 90 відсотків тваринництва скупчено в цій частині Бразилії. Зовсім ще молода в Бразилії індустрія розташована в таких естада: металюрґія, автомобільна, літако-будівельна, сільсько-господарських машин, текстильна, меблів, хемічна і харчова. Державні прибутки головним чином черпаються з цих провінцій, а експорт забезпечує державну скарбницю чужоземною валютою, чим покриваються видатки, пов'язані з імпортом необхідних продуктів, зокрема нафти і нової технології.

Та 1978-ий рік для півдня Бразилії не зовсім сприятливий. Посуха, яка тривала понад 6 місяців, спричинила величезний недобір хліборобських продуктів і через це не тільки зменшився експорт, але відчулася й недостача на внутрішньому ринку. Деякі естада (Парана, Санта Катаріна і Ріо Ґранде до Сул), які були традиційними постачальниками сільсько-господарських продуктів на міжнародному ринку, сьогодні змушені на цьому самому ж ринку купувати ці продукти (зокрема кукурудзу), аби забезпечити прожиття свого населення.

З цих південних провінцій нас найбільше цікавить Парана, де скупчено понад 75 відсотків українського поселення в Бразилії. А з цього загального числа понад 3/4 займається хліборобством, а тому вповні залежить від нього. Пересічний хлібороб, який має від 10 до 30 гектарів землі, ще не спромігся примінити нової техніки в своєму господарстві. Обробляє землю кінним плужком, або мотикою. Заробляє переважно тільки на проіснування родини, зле відживлений, зле вдягнений і зле взутий. В полі працює босий, а тому й видайність праці дуже низька. В боротьбі з різними шкідниками вживає примітивні хемічні продукти, які нищать його здоров'я.

Відживляється недостатньою кількістю вітамінів і мінеральних солей, а тому й здоров'я має незавидне. Головна їжа: риж, квасоля, мандьока (рід картоплі) і деколи свиняче м'ясо або молочні продукти. Домашня птиця часто гине через різні пошесті і субтропічні хвороби, а тому не є надійним постачальником так необхідних білків (протеїни) для організму. Тому головним джерелом постачання м'яса для прохарчування родини — це свині, яких має кожний рільник.

Та останніми місяцями і на це джерело прибутку впало нещастя: майже цілий південь Бразилії охоплений ,,африканською хворобою'' (чорний тиф), яка ще так недавно знищила ціле поголів'я свиней на Кубі. Проти цієї хвороби нема ліку і нема забезпечення. Єдиний вихід — це знищення свиней і спалення їх трупів у радіусі 16 км., де появилась хвороба. Сьогодні тут працюють над цим місцеві техніки, фахівці департаменту аґрикультури в ЗСА і ОН, але всі вони безсильні запобігти цьому нещастю, яке розповсюджується через вірус, та проти якого нема оборонних засобів.

Парана є найбільшим продуцентом свиней у Бразилії і теперішнє поголів'я обраховується в 4 міл. і 800 тисяч голів. З цього числа 1/5 готових до забиття, але місцеві м'ясарні не є в стані таке велике число зужити. Всякий вивіз до других провінцій дуже контрольований, а міжнародний ринок також не спішиться з купном цього продукту. Державні органи побоюються, що через цю пошесть може закритись взагалі сполука з закордонним ринком, а це може принести непередбачені наслідки.

Через посуху і неувагу деяких безвідповідальних осіб дуже часті пожежі в лісах і особливо на пасовиськах, які наносять незчисленні втрати для тваринництва. Рогата худоба блукає по спустошених полях, марніє і вкінці — гине.

Нема сумніву, що як посуха, так і ,,африканська хвороба'' найбільше вдаряють по малих господарствах, серед яких знаходяться майже всі українські рільники. Сьогодні ще тяжко передбачити наслідки посухи і ,,африканської пошести'', але можемо з певністю ствердити, що багато родин хліборобів відчувають брак харчів та користуються з тієї невеличкої допомоги, яку дають місцеві магістрати. Ситуація погіршується з кожним днем і виглядів на покращення на ближчу мету — нема. Не знати як буде в наступному році, бо посів пшениці ушкоджений посухою, а посів інших культур зачнеться щойно у вересні. І це при тій умові, коли уряд забезпечить насінням, не говорячи вже про штучні добрива, ціна яких неприступна для незаможнього господаря, а без удобрива збіднілий ґрунт не поверне й насіння.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Володимира Демус. НА ЛЮДСЬКИХ ОЗЕРАХ. Поезії. В-во Нюйоркської Групи. Ню Йорк-Чікаґо. 1977, ст. 88. Рисунки і обкладинка Андрія Демуса.

Ще раз пишемо тут про збірку модерністичної поезії, якої ніхто не розуміє, крім автора, а робимо це з таких причин. Цю гарно й дбайливо видану збірку прислали нам аж дві особи із просьбою про рецензію. Ці особи такі, що цікавляться літературою, одна з них назвала ці поезії ,,промовистими'' і передовсім зрозумілими'' творами. Сама авторка виявляє дійсну культуру слова, як це видко з короткого вірша, що його наводимо вцілості, і що зветься ,,Любов'':

Чистіша сльози
ясніша дня
тепліша сонця
палкіша вогню
багатша землі
дорожча життя
вірніша присяги
любов моя.

Це зрозуміле кожному, бо тут із ,,модернізму'' тільки те, що немає знаків перепитання. Алеж більшість поезій зовсім незрозуміла мені і, гадаю, що не тільки мені, бо сама авторка признається в листі до мене, що й інші читачі не зрозуміли її віршів, і вона їх пояснювала їм. Гадаємо, що і нюйоркська група поетів не зовсім розуміла всі вірші в цій збірці, але вона вже друкувала неодного автора, що його читачі не розуміють, хоч хвалять критики, які хочуть бути також ,,модерністичні''.

Ми звернулися до шановної авторки з просьбою про пояснення її поезій. І вона нам написала таке:

,,Висловлюючи ту, чи іншу думку, я не все назвала її точно по імені. Я знала, про що мова, просто не догадувалась, що читач не знає''.

Коли авторка дала кілька пояснень, то вірш був читачеві зрозумілий, — так вона нам написала, чим, не хотячи, виявила слабу сторінку цих модерністичних поетів, які пишуть тільки для себе, бо їх читачі не зрозуміють. Тут виринає питання, нащо вони друкуються?

Вісімдесят років тому Іван Франко писав, що поет пише на те, щоб ,,піддати, суґестувати другим якісь думки, чуття, виображення''. Поетова суґестія ,,мусить зворушувати внутрішню істоту читача, вводячи в неї зерно життєвого досвіду, нове переживання і рівночасно зціплюючи те нове з тим запасом виображень та досвідів, які є активні, або які дрімають в душі читачевій. Сказавши коротко: поет розширює зміст нашого внутрішнього ,,я'', зворушуючи його до більшої або меншої глибини''. (І. Франко. Із секретів поетичної творчости, Київ, 1969, ст. 66-67).

Можна б ще згадати Шевченкову думку про вплив пісні-поезії:

Ну щоб, здавалося
слова...
Слова та голос —
більш нічого.
А серце б'ється-ожива
Як їх почує!...

Спитаємо тепер, як може поет впливати на читача, чи на слухача, який його не розуміє? Це і є слабе місце наших модерних творців...

Та повернімося до віршів із збірки ,,На людських озерах''. Авторка пояснила нам шість поезій, про які ми її просили. Ось вірш з 32-ої сторінки:

Твого голосу
близкість,
Твоєї близькости
даль,
Номерове кохання
Телефонних ридань.
О, моє сподівання,
О, розлуко моя.
Телефонне мовчання
На нап'ятих дротах.

Ось як авторка пояснила цей вірш ,,Модерна любов'': ,,Вона приходить не на зустрічі, як колись, а телефонічною розмовою. Дівчина не чекає хлопця, вона чекає телефона''.

Але читач ніяк не може цього зрозуміти, ані рецензента, який, як казав І. Франко, мав би ,,мову серця перекласти на мову розуму'', коли в цій поезії немає ,,мови серця'', а є тільки неясна ,,мова розуму''. Поезія — це не рівняння з двома чи більше невідомими, але цього не хочуть розуміти модерні автори.

Авторка прислала нам пояснення до шістьох своїх поезій, та скористаємо тільки з двох, і то коротких, з огляду на брак місця. Ось вірш ,,Міраж'':

Бризкають полум'я
іронічним сміхом,
червоні язики
злизують останки
краси і гордости,
в шовкових ковтунах
ввижається вічність...

Тут маємо 16 слів, авторка пояснює цей вірш 63-ма словами, ми це скорочуємо так: людина при ватрі бачить, як горить дерево і думає, що так згине і її краса і гордість, коли людина перейде у вічність.

Так розуміє поетка, але читач цього не відчуває і не зворушується... Поезія не діє... *Григорій Костюк.*

ОКАЯННІ РОКИ. Від Лук'янівської тюрми до Воркутської трагедії (1935-1940). ,,Діялог''. Торонто — 1978, ст. 161. Мистецьке

(Закінчення на ст. 3-ій)

Теодор Терен-Юськів

ГОРЕ ПОНЕВОЛЕНИМ...

На марґінесі радіовиступу Анатоля Солов'яненка

Анатоль Солов'яненко

Яка це була радісна несподіванка, коли на хвилях радіо 15 квітня 1978 р. з Метрополітан опери в Ню Йорку понеслись прегарні і такі самопевні звуки українського тенора з Київської опери, Анатоля Солов'яненка, в творі П. Маскані ,,Кавалерія Рустікана'', чи пак, ,,Сільські залицяння''. Ми ясно усвідомлювали собі, що це ж бо перший раз в історії зі сцени цього найважливішого оперового театру світу для радіопередавання співав ролю протаґоніста, себто, головного тенора, український співак в італійській опері на найславнішій американській сцені.

Це було закінчення сезону і останнє радіопередавання. І саме в цьому останньому, чаруючи ЗСА і Канаду, заблистів своїм металічним, чи зворушливим тенором Солов'яненко. Співом своїм полонив цей співак кожного: як не барвою чи тембром голосу, то своїм темпераментом, як не безконкуренційними високими тонами, то глибиною почувань чи серця і, вкінці, як не безмежним віддихом, то безпосередністю і справжнім пережиттям ролі.

Автор цих рядків мав приємність бачити цього співака і на сцені в цій опері 19 і 24 лютого ц. р., отже міг переконатися, яким ще і знаменитим актором представив себе Солов'яненко. Для правдивости слів тільки: скільки я не бачив тенорів у ролі Турідду та з кількома ж і я самий не співав у цій опері (баритонову партію Альфія), ніколи не мав я нагоди зустрінути тенора, який заграв би краще і переконливіше цю ролю від Солов'яненка. Це так для виїмку засади, що, мовляв, тенори це слабші актори. А вже особливо забилось ще живіше серце, коли радіозаповідач повідомляв, що ролю Турідду виконує український тенор із Київської опери. Спроквола і Америка привчається засвоювати собі, що це не ,,совєт'', ні не ,,рашен'', а мистецький представник України і її столиці. Бо саме український співак був тим чародієм, який зближував і лучив мистецьким засобом два свободолюбні народи, Україну і Америку, в одну дружню спільноту.

Ми зачали цю історію таки ,,з кінця'', бо цей кінець був найблискучіший і найбільш обіцюючий у ланці виступів тенора Солов'яненка в Метрополітан опері. Та повертаючи до самого початку справи, до виступу Солов'яненка на американській землі і його перших пов'язань із Мет-оперою, то вони, особливо в початках, не виглядали ні репрезентативно, ні високомистецьки, ні національно чи навіть особисто дуже гідно. Причини? Вони завжди одні й ті самі: бездержавність, поневолення і колоніяльний стан України. Москва, як поневолювач, впоює світові переконання, що Україна — це провінція; Київ — культурно відстале місто, а Київське опера — невартий театр. Зате всі чуда землі і неба збігаються у Москві. І тільки Большой це найкраща опера світу. А насправді Київ має таки ліпших солістів, як Москва. Проте, представники західнього світу бувають у Москві, а Києва не звиджують, — туди ж бо їх і не дуже то пускають — то Київська опера не зовсім їм відома. Звідси то американські знавці, що розвідують за кращими співаками в цілому світі, не знали — так вони мали б твердити — нічого про Солов'яненка, який являється чи не найкращим тенором поза залізною греблею. Треба було, щоб він перше приїхав до ЗСА і як якийсь там початкуючий та невідомий співак заспівав авдицію оцінкарам із Мет-опери, щойно тоді їм відкрились очі. Все ж таки знову, як майже початківця, заанґажовано його на — щоправда важливий — але невеличкий виступ в ролі італійського співака до опери Р. Штравса ,,Кавалір із трояндою'' на день 23 грудня 1977 р. І на кожний випадок, це таки буде історична дата. Вперше в історії безпосередній представник українського народу співак-протаґоніст зі столичної опери Києва дебютував у Метрополітан опері. Хоч знову таки Солов'яненко зі своїм довголітнім оперовим досвідом, з безперебійними високими тонами та глибоченним діяпазоном почувань повинен був і міг зразу дебютувати в своїх блискучих ролях, головно італійських опер, як ,,Ріголетто'', ,,Тоска'', ,,Трубадур'' та ін. Ба щобільше, про його виступи не було зовсім реклями, яка належиться навіть другорядним співакам. Дослівно, крім кількох людей, ніхто — включно з автором цих рядків — не знав навіть про його виступ 23 грудня в опері Штравса! Не краще було і з реклямою на його наступні опери.

Тому знову вертаємось до кореня лиха: на шляху до Мет Солов'яненко не мав за собою стажу і допомоги власної держави. Він славний тенор, проте, щось уроді безбатченка. Москва реклямує і славить своїх співаків, а уярмлена Україна не має на це права. Кремль розтрублював у пресі як своїй, так і американській виступи свого тенора на сцені Мет понад два роки. Аж поки — як неписані, і вже тихенькі вісті доносять, — найправдоподібніше, зі страху, той тенор, Атлантов, зовсім не явився до Мет. Отже, коли український співак вибивався на важливих, але менших ролях і здобув успіхи, то тут не було за ним ні жадної протекції, ні дипломатичного попертя, ні ніякого державного авторитету, що так дуже допомагає співакам, головно на початку їхньої закордонної кар'єри. Пригадаймо собі хочби величезну допомогу давнішої Польщі тенорові Кєпурі.

У випадку Солов'яненка рішив його власний непересічний голос і рідкісний мистецький талант. Ось один приклад: зовсім припадково 24 лютого в сусідній льожі біля мене сидів досить молодий чоловік. Як виявилось, це був кантор і — як сам заявив — він із Чікаґо, а тут у Ню Йорку співає у божниці на місці Такера (нещодавно померлий дуже відомий жидівсько-американський тенор із Мет). Він теж має наспівані свої платівки. Цього кантора так полонив спів Лук'яненка, що він, оплескуючи безугавно, випитував, хто такий Солов'яненко, якої

(Закінчення на ст. 4-ій)

ПРО НАУКУ, ПОЛІТИКУ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тепер переконання, що близькі відносини з В'єтнамом є критичні для стабільности й безпеки Південносхідньої Азії."

В'єтнам — джерело миру

Ф.Б. Вайнстейн є одним з тих, які визнають погляди вищезгаданих „кругів Вашінгтону". Він доказує, що ЗСА повинні дати допомогу В'єтнамові навіть і тоді, якщо уряд В'єтнаму представляв би її як відшкодування. Бо ж „якщо в'єтнамці хочуть казати своїм людям, що ця допомога означає, що американці вибачаються за знищення, які вони зробили в часі війни, то чи це дійсно зробить якусь шкоду інтересам ЗСА?" — питає Вайнстейн.

А допомога з одного боку привела б до нормалізації відносин, з другого дала б змогу В'єтнамові вести торгівлю з державами району, бо без допомоги пороблені В'єтнамом дотеперішні торговельні договори є „радше висловом доброї волі... тому, що В'єтнам не має твердої валюти."

Торгівля ж є дуже важлива у міркуваннях Ф.Б. Вайнстейна. Він бо заступає відоме припущення, що „якщо потенційно ворожі нації мають дипломатичні й економічні зв'язки, вони можуть розвинути сильніші причини для підтримування мирних відносин."

А дотеперішня поведінка В'єтнаму у насвітленні Вайнстейна мала б доказувати, що В'єтнам хоче бути добрим партнером своїх сусідів. Здобувши перемогу, він виявив до них помірковане наставлення. Він робить великі зусилля, „фактично унікальні для соціялістичного уряду", щоб притягнути приватний чужинецький капітал. Тільки чужинецьких бізнесменів троха турбують: відносно висока стопа оподаткувань і короткість ґаранцій перед націоналізацією, 10-15 літ. Дальше, „В'єтнам не став настільки залежний від Совєтів, як того дехто боявся... Найкращий доказ в'єтнамської незалежности від Совєтського Союзу є виразне поліпшення відносин між Ганоєм і Пекіном на протязі отаннього року." І хоч „найбільшим джерелом допомоги був Совєтський Союз", але „поважний вклад ішов і з Китаю (якого пайка, є сподівання, цього року зросте)."

„Людей слухай..."

Заключення обох авторів адресовані до адміністрації Картера у формі порад і перестород. Кінчаючи свій розділ про В'єтнам Б.К. Ґордон радить, щоб ЗСА, розглядаючи своє ставлення до АСЕАН, не звертали уваги на В'єтнам, бо він не заслуговує ані на спеціяльно прихильне трактування, ані на спеціяльно підозріле. „Американська політика, базована на будь-якому із цих припущень, служила б тільки для роздуття перебільшеної важливости, яку дехто вже надав Ганоєві, а це навряд чи може бути розумною американською ціллю."

Знов же ж Ф.Б. Вайнстейн перестерігає: — „Якщо імпасові, спричиненому справою допомоги, буде дозволено перешкодити нормалізації відносин між ЗСА і В'єтнамом, то З'єднані Стейти пропустять важливу нагоду зробити внесок до будови нової стуктури стабільности і безпеки у Південносхідній Азії... Ми, отже, повинні продовжувати (переговори) із зрозумінням, що якщо ми встановимо дипломатичні зв'язки з В'єтнамом і даватимемо йому умірковану економічну допомогу, то тільки тому, що це допоможе нашому інтересові в утримуванні миру і стабільности у Південносхідній Азії... І було б дуже сумно, якщо пристрасті В'єтнамської війни, які наробили вже так багато шкоди структурі американського життя, тепер примусили б нас пожертвувати дійсною нагодою створення нової структури безпеки у Південносхідній Азії."

Що ж, отже, в такій ситуації має Президент робити? Кого слухати? За ким іти?

Тут, безперечно, одиноко правильний вихід — вихід української приказки: „Людей слухай, а свій розум май". Тільки у даному випадку останній розвиток подій дуже улегшив децизію Президента. Ще бо добре друкарська фарба не висохла на сторінках липневого числа „Форейн Аферс", як звідомлення з околиць Індокитаю почали все ясніше вказувати на назрівання серйозного конфлікту між Камбоджією і Китаєм з одного боку, і В'єтнамом та СССР з другого. Звідомлення ці також виразно суґерували, що для ЗСА немає іншого виходу, як спокійно стояти збоку і приглядатися.

Про це кореспондент щоденника „Ди Ню Йорк Таймс" писав з Тайленду так: — „Теперішній конфлікт між В'єтнамом і його двома сусідами, Китаєм і Камбоджією, який, згідно з переконаннями тутешніх обсерваторів, може драматично формувати події у Південносхідній Азії на протязі принайменше цілого слідуючого десятиліття, має свої корені у глибоких історичних ворожнечах і суперечних національних інтересах."

Також справа допомоги, яка у заключному зверненні Ф.Б. Вайнстейна занимає центральну позицію, нагло майже зовсім збліднла, коли у половині липня масові засоби інформації принесли вістку, що В'єтнам готов нав'язати дипломатичні зв'язки із ЗСА без жадних передумов. Кореспондент англійського щоденника „Ди Ґардіян" із Токіо писав: — „Японських урядовців заскочила зміна становища Ганою, спричинена правдоподібно складною ситуацією у наслідок погіршення відносин із Китаєм."

Отже, виглядає, що поради Б.К. Ґордона, хоч робив він їх багато раніше від Ф.Б. Вайнстейна, показуються більш пригожі до застосування в актуальній політиці. А це тому, що в нього інтелект, оця основа наукової думки, досить успішно відбив атаки емоцій, тоді коли у Вайнстейна інтелект напорові емоцій поважно поступився.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Продовження зі стор. 2-ої)

оформлення — Оксана Кіт.

Автор цих спогадів професор Григорій Костюк (нар. 1902) пояснює у „Вступних увагах", чому він написав ці спомини аж 40 років після того, як йому пощастило залишити Воркуту. До двох поданих автором причин ми додамо ще третю: Костюк повинен був вже давно надрукувати ці спогади про Лук'янівську тюрму і про Воркуту, щоб його „приятелі", побачивши його фотографію на звільненні з ув'язнення, не мали проти нього арґументу, яким його поборювали.

Автор пише, що він „писав ці спогади з свідомістю повної відповідальности за правдивість занотованих подій і фактів. Я писав тільки про те, що сам переживав, сам бачив, або чув від свідків, до яких я мав повне довір'я". Автор знає всю ту літературу, що була видана досі, і він старається її доповнити і поправити, до цього потреба, головно про Воркуту та про воркутські масові розстріли весною і літом 1938 р., про що в праці А. Солженіцина „Архипелаг Гулаг" подані неточні відомості.

Автор згадує про своє ув'язнення, наводить численних осіб із літературного світу, не поминає і тих, що служили ворогові, це значить Москві (Українчук, ст. 103). Цей Українчук „зіграв основну ролю в загибелі Панаса Буценка, що в 1923 році був генеральним секретарем Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету — в тих роках це був ніби парлямент України. Цей Панас Буценко в 1939 році був на засланні у Воркуті і його записав автор спогадів, де причина того, що такі діячі, як Буценко, мусять гинути „під кулями в підвалах Луб'янки", або на засланні у Воркуті. Відповідь Буценка треба навести хоч у скороченні, бо вона важлива і тепер.

„Ми легковірно повірили на слово дружби. Фікцію держави ми прийняли за дійсність. Ми задоволились владою без влади. Цей калямбур ви колись зрозумієте. Я прийшов до Комуністичної партії з УСДРП, до якої належав з 1910 року. Мені видалося тоді, що моя партія вже застаріла. Я прийшов до комуністичної партії, бо вірив, що тоді саме ця партія потрібна українському народові".

Буценко переконав Леніна, що повинна бути окрема Українська Комуністична Партія побіч РКП, проти чого був П'ятаков і Квірінг. „Ми вийшли переможцями, але справжня дійсність була така, що п'ятаковщина нас залила. Ми залишились назавжди білими воронами в партії. Безкінечно це тягтися не могло. В слушний момент мене і всіх таких як я оголошено українськими фашистами і знищено. Виходу нема. Ми не забезпечили собі захисту. Ми добровільно ввійшли в пащу удава. Наше життєве коло замкнулося. Може після нас прийде нове розумніше покоління. Воно не повторить наших помилок. Я хочу покинути цей світ з вірою, що таке покоління прийде".

Ми навели повищі думки П. Буценка, щоб читач пізнав, як дивився цей визначний український діяч на невдачі України. Ми гадаємо, що найновіші події в Україні показують нам, що справа не в комунізмі, яким послуговувався Ленін, і пізніше Сталін, щоб панувати над Україною. Московщина використала комунізм як принаду для таких як Буценко, і, коли силою заволоділа нашою землею, явно почала нищити тих, які „добровільно ввійшли в пащу удава". Тепер вже всі це ясно бачать, і ніхто не говорить про комунізм, бож це давній московський шовіністичний імперіялізм, який поширив царську імперію під покришкою комунізму.

Костюкові спогади цікаві, в них бачить читач, що злочином в очах московських окупантів є вже те, коли хтось є українцем.

Ці спогади продає В-во „Діялог" за шість долярів. Адреса: Diyaloh, P.O. Box 402, Station P., Toronto, Canada M5S 2S9.

Д-р Юрій В. Щербанюк — новий лікар в Чікаґо

Приємно нам є поділитися доброю вісткою з українським громадянством в Чікаґо, що Юрій Василь Щербанюк закінчив свої медичні студії та одерав доплом доктора медицини 2-го червня цього року.

Д-р Юрій, син відомих і діяльних громадян, д-ра Григорія та пані Галини (з Турченюків) Щербанюків, народився 3-го жовтня 1952 р. в Чікаґо. Тут закінчив початкову школу св. Ангелини в 1966 р., а опісля середню школу Оак Парк-Ривер Форест на передмісті Оак Парку в 1970 р., де він часто писав статті для шкільної газети. Передмедичні студії д-р Юрій відбув в Іллінойському університеті в Чікаґо, де був так званий „Едманд Джей Джеймс Сколяр" та був прийнятий до почесних товариств „Фай, ета, сиґма" та „Фай каппа фай". У 1974 р. він одержав диплом бакалавра з біології з „пошаною та відзначенням", та осягнув найвище признання Іллінойського університету, його прізвище вписано в „Книгу Академічних Почестей".

На медичні студії Юрій записався на Іллінойський університет, Коледж медицини в Чікаґо. Осягнувши відзначення у фахах педіятрії та хірургії, він одержав доплом доктора медицини під час дводенної ґрадуаційної церемонії 1-го та 2-го червня 1978 р.

Із родинного дому д-р Юрій виніс знання української мови та глибоке почуття приналежности до українського народу та нашої церкви. Він є випускником школи українознавства, що її закінчив в 1970 р. матурою з відзначенням.

Д-р Юрій Щербанюк є членом Пласту, студентського хору „Спудеї" та Української Медичної Громади при „УЛТПА" в Чікаґо, якої він є головою за останні 2 роки. Він є автором ряду дописів в чікаґських англомовних щоденниках, інформуючи не-українців про нас та спростовуючи невірні та шкідливі нам дані.

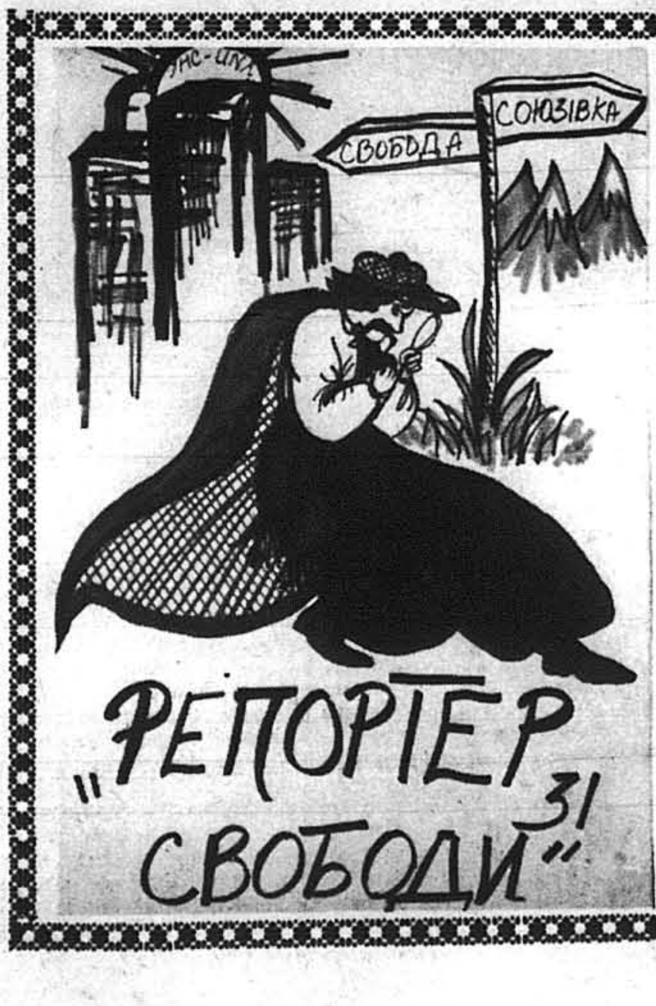
Д-р Юрій Василь Щербанюк

Д-р Юрій тепер відбуває т. зв. „Флексибл" рік у шпиталі Іллиной Масонік у Чікаґо, а наступного року почне спеціялізацію з діягностичної радіології в Лайольському університеті в Мейвуді, Іллінойс.

Після ґрадуації відбулося прийняття в чеськім ресторані в Оак Парку.

Батьки д-ра Юрія і він є членами українського Народного Союзу.

д-р Павло Пундій
(реф. доросту „УЛТПА")

ПЛАСТУНИ ВІДЗНАЧИЛИ 25-ЛІТТЯ „ВОВЧОЇ ТРОПИ"

Комендант ювілейного свята пл. сен. Юрій Ференцевич звітує Начальному Пластунові Юрієві Старосольському, в приявності репрезентантів Пластового Проводу та громадянства.

Ню Йорк (О.Ю.) — 25 років проминуло від часу, коли Комітет, зложений з пластунів і приятелів Пласту, під проводом інж. Ореста Клюфаса закупив велику посілість біля Олбані, Н. Й. для таборів пластової молоді.

В 1953 році відбулись на цій оселі, яку названо „Вовча Тропа", перші пластові табори. (Попереднього року такий табір відбувся на „Союзівці" новозакупленій оселі УНСоюзу). Комендантами таборів того першого року були: табору юнаків — д-р Ярослав Падох, юначок — св. п.Оксана Ґенґало, новаків — д-р Теодосій Самотулка, новачок — Ірина Скочдополь, відпочинкового — Іван Близнак. Від того часу щорічно біля 500 осіб молоді таборувало річно на цій оселі. Щороку відбувались на ній великі Свята Весни. Відбулись на „Вовчі Тропі" і дві найбільші пластові Зустрічі —перша в 1962 р. з участю пластунів і пластунок із ЗСА та Канади, друга в 1972 р., на якій було біля 5.000 осіб і на яку вперше приїхали пластуни з усіх країн, де існує Пласт — з Австралії, Англії, Німеччини, Канади і Арґентини.

Немає на цій оселі ні бари, ні забав, ні мотелів, проте пластуни і їхні батьки, які приїжджають туди рік-річно, полюбили її і цінять цю оселю саме за її ізольованість від зовнішного світу, за те, що там не чути музики, не чути шуму авт, немає вакаційників.

І ось в днях 15-16 липня ц.р. відзначували пластуни 25-річчя своєї оселі. Не бенкетами, не академіями, а — виданням пропам'ятної книги про „Вовчу Тропу", яку підготовив до друку Теофіль Старух, та зустріччю на оселі бувших таборовиків, працівників та членів проводів таборів.

Зливний дощ в суботу 15-го липня був, мабуть, причиною того, що не було стільки пластунів і гостей, скільки можна було сподіватися. Але було багато пластунів, які приїхали тільки на те, щоб знову по багатьох роках подивитись на ті місця, якими колись ходили. Ось до столика з відзначками Свята підходить бувша комендантка таборів юначок — д-р Анна Бойцун-Волосенко. А ось Іриней Коваль. Не поїхав, як завжди в суботу, зі своєю оркестрою, але приїхав з дружиною Анетою на оселю, щоб згадати, як 10 років тому був тут комендантом одного з найбільш співучих табору юнаків. Приїхало багато бувших братчиків і сестричок та булавних, щоб відвідати своїх дітей, які вже таборують тут, та й відзначити ювілей Оселі. Всі вони згадують „червону стодолу" з лиликами і кажуть, що її їм недостає до повности споминів. Зате ніхто не дорікає, що збудовано гарні і вигідні їдальню й кухню, що збудовано другий басейн. І всі захоплені чудовою каплицею в бойківському стилі, яку збудував п. Юрій Костів. Здивовані, що такі, як були колись, залишились і дотепер — поляна, де таборують юначки, „Соняшна поляна", цвинтар та озерце.

„Верховинки" збирають підписи приїжших до книги, продають відзнаку 25-ліття, яку виготовила кількакратна комендантка таборів Люба Мазяр. Є тут і різнобарвні стяжки з печаткою25-ліття. Відповідно до того, як хто таборував на цій оселі, має право носити певного кольору стяжку. Отож, було чимало таких, що мали й п'ять різних стяжок, бо були тут новаками, юнаками, членами булав, комендантами і в кухні чи „на тракторі" працювали. А перший з них — це теперішній голова оселі — Андрій Ластовецький, який розпочав своє таборування ще в 1955 р. новаком.

Відкриття свята відбулося о год. 2-ій по полудні. На площі уставились цьогорічні таборовики, під проводом своїх комендантів: Тані Кейс, Романа Копача, Наді Кулинич та Соні Слоболян. На це святкування прибули автобусами пластуни зі сусідньої оселі „Бобрівка", на чолі із незмінним сеніором Володимиром Лучканем. Комендантом свята був Юрій Ференцевич. До присутніх промовив коротко Начальний Пластун — Юрій Старосольський, та від УККА д-р Аскольд Лозинський. Після „розходу" – табори виступали з різними пописами — вежі, вільноручні вправи тощо. А тоді відбулися змагання в копаному м'ячі між „Бобрівкою" і „Вовчою Тропою". Виграли гості. Після вечері відбулися ватри — на новацькому вогнику говорила голова Крайової Пластової Ради Евстахія Гойдиш, на юнацькій ватрі говорив про свою самітню ватру на Соколі — Начальний Пластун. А о год. 10-ій розпочав „суху ватру" для тих, що не таборують, пл. сен. Теофіль Старух, СМ — „Філько", при допомозі Олька Борачка. Він на початку зазначив, що ця ватра в пам'ять св.п. Ярослава Паливоди, який таборував тут не раз і який залишив три чудові хроніки. Саме описом днів у таборі юнаків в 1958 р. переплітав „друг Філько" пісні та таборові жарти.

В неділю 16-го липня всі взяли участь в Службах Божих, які відправили о. Лімонченко та о. Мак. Після того відбулася церемонія завішення табличок на дерева, що їх, себто дерева, „уфундовали" поодинокі пластові частини. В центрі оселі, де засаджено молоді клени, зібралися представники тих частин. До них промовив з подякою голова Андрій Ластовецький. Дерева уфундували: курені — „Верховина", „Бурлаки", „Орден Хрестоносців", „Орликіяці", „Червона Калина" і станиці — Ню Йорк, Йонкерс, Гемпстед, Елізабет, Сиракюзи, Пасейк, Джерзі Ситі.

В часі святочного закриття, коли знову всі були зібрані в лавах на головній площі, вручено спеціяльні грамоти тим, які піднайшли та купили цю оселю в 1953 році, а саме: інж. О. Клюфасові, інж. В. Сушкові, інж. Б. Соболті та пл. сеніорам: Я. Бойдуникові, Ю. Ференцевичеві, М. Юзеніву, М. Білоусові. З привітом та пропам'ятною таблицею виступила група сумівців, від якої промовляв Ігор Мірчук. Рівнож присутніми були голова Пласту Любомир Романків, екзекутивний директор УККА мгр Іван Базарко, голова Пласту в ЗСА Андрій Мицьо та численні пластові провідники в краю та станицях. Після дефіляди і розходу пластуни й гості ще довго залишались на оселі.

В часі цих двох днів відбувались на оселі ще такі цікаві події: в „червоному будинку" відбувалась виставка, влаштована Маріяном Борачком з Боффало, на якій виставлено було багато цікавих експонатів з пластового та загальноукраїнського життя: В „зеленому будинку" було виставлено біля 600 знімок з життя пластунів на „Вовчій Тропі". Її приготовив Теофіль Старух, використовуючи знімки, які ввійшли в книгу 25-ліття Оселі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ГОРЕ ПОНЕВОЛЕНИМ...

(Закінчення зі стор. 2-ій)

національности, звідки, чи має свої платівки і т. п. Та все дивувався, що він ніколи і ніде не чув про такого знаменитого тенора.

По другім виступі в „Кавалерії" Солов'яненко мусів від'їхати до Києва. І зразу з Мет запропоновано йому чотири якби пробні виступи в опері „Ріґолетто" для шкіл. Солов'яненко годиться на такі виступи. Він бо знає, що роля князя у згаданій опері — це одна з його найміцніших. І справді, виступаючи в цій опері, успіх його піднісся до вершин. Вже і з самої Мет голосили вістки, що „Солов'яненко був у „Ріґолетто" чимраз, то лучший, чим виступ, то кращий".

Щойно тепер заанґажовано Солов'яненка знову на наступний сезон в операх „Ріґолетто" і „Тоска", а пізніше вже — ще в опері Понкіеллі „Джоконда". Очевидно, що це виступи вже не для шкіл, а для всієї публіки. Та знову не було ні належних повідомлень, ні обов'язкового розголосу з боку державних чинників: московського, чи т. зв. українського, а через це і американського, точніше: метрополітального. Але в іншому випадку, напр., московське меццо-сопрано, неперебірчиву та галасливу Образцову, перед виступами в Мет і знову на майбутні представлення реклямує Москва і Київ аж до захлиснення. А за намовами Москви йде й американська преса. Коли ж йдеться про Солов'яненка, то він один і самий воїн у полі. Ми на еміграції великих впливів не маємо, ціла Україна якби в концентраку, якій невільно поручати свого власного співака, бо це „націоналізм". Американці — само собою — зайняті власними талантами, не зовсім дбають про рекляму українського мистця. Значить, Солов'яненко зданий всеціло на себе самого.

Очевидно, кожному буде цікаво, що знаменує і вирізняє голос Солов'яненка від інших тенорів. Поганеньких, чи нікудишніх тенорів на світі багацько, добрих — мало, а дуже добрих — усього кільканадцять. До перших із цих найкращих належить і Солов'яненко. Хоч як мало є співаків, що мають у своєму розпорядженні найбагатшу політру почувань серця та глибини душі, якою визначається Солов'яненко, то все ж таки цими цінносщами він не переважує мистецької шальки на свою користь. Довершують цього два одноразові атути його непересічности і безконкуренційности. А саме: тони найвищих верхів (легке ц, ціс, а навіть д) та довжений, себто виїмковий віддих, що є найважливішою підставою кожного співу. Своїм віддихом нагадує він славетного італійського тенора Ляврі Вольті, а дальше взад — еспанського тенора Ґаяре. У Солов'яненка високі тони свобідніші і певніші, а передовсім довші, як у найбільшого сучасного тенору світу, Лючано Паваротті.

Отже, з вірою в успіх українського співака ждатимемо на його виступи в найближчому сезоні в Мет-опері. Бажаймо йому, щоб, крім „Ріґолетто" і „Тоски", заблистів він своїм тенором ще і в „Трубадурі". А особливо в опері Доніцетті „Фаворита", яку можуть співати тільки виїмкові тенори, ті з найвищими тонами, як напр., Паваротті. Хай він у цій опері пригадає нам свого давнішого попередника, невмирущого Олександра Мишугу, який так дуже вславився у теноровій ролі цієї опери.

НА СОЮЗІВЦІ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

са, які привітали 18-ох зголошених учасників. Службу Божу відправив о. А. Павлюк, а опісля студенти перейшли вступні іспити, на підставі яких їх розділено по клясах.

Директором цьогорічних курсів є п-і Х. Принада-Демиденко. Крім неї, українську мову, історію і літературу викладає Таня Гаєцька; українські народні танці навчає Володимир Бакад, а пісні — Оксана Кордуба. Запляновано ряд спеціяльних лекцій про українську культуру, рух спротиву в Україні, історію українського поселення в ЗСА і Канаді, тощо. Рівнож учасники курсів відбудуть кілька прогулянок та матимуть доступ до всіх устаткувань Союзівки.

Спелеологічні чуда-дива на Буковині

Досліджуючи Кривський гіпсовий кар'єр, тобто каменоломню, яка недалеко села Подвірне, чернівецькі науковці несподівано натрапили на лябіринтову печеру, яку назвали „Попелюшкою", — інформує „Радянська Україна". Довжина її понад 20 кілометрів; її розміри визначують третє місце серед карстових тобто вапнякових печер Совєтського Союзу. У печері „Попелюшка" знаходиться заплутаний лябіринт довгих коридорів, величезна заля, підземні озера і струмки, її оригінальні кальцитові сталактити і куліси, глиняний паркет підлоги та відполіровані водою криниці завглибшки 20 метрів. Відкрита печера має важливе значення для палеографічних реконструкцій природних умов і гідрологічних досліджень; незабаром туди прокладуть туристичні маршрути.

35-річчя створення 1-ої української дивізії у Ню Гейвені

На знімці почесні гості головного стола: стоять інж. Б. Лесь, п. К. Креховецький — голова станиці, В. Будний, д-р М. Снігурович, О. Голинський, о. І. Терлецький, кап. В. Стахів, В. Саляк, кап. Я. Гладкий і п. З. Мандич. Сидять: п-і О. Мандич, п-і С. Креховецька, п-і Л. Лесь, о. парох М. Мищишин, п-і Н. Лодинська і п-і М. Снігурович.

Дня 24-го червня українська громада Ню Гейвену величаво відсвяткувала подвійну річницю, 35-річчя створення 1-ої української дивізії УНА і 25-річчя створення братства в місцевій громаді. Святкування річниць не було лише підкресленням історичних подій, але із цієї нагоди також відзначено синів колишніх українських вояків, які продовжують традицію своїх батьків, і ставши членами американської армії не забквають чиї вони сини та з якого роду вони походять.

Свято відкрив пор. Корнель Креховецький, голова станиці братства, представляючи пор. О. Голинського із Нюарку, як господаря свята, який також репрезентував Крайову Управу братства. Молитву перевів о. парох М. Мищишин в асисті о. І. Терлецького. З черги прапороносці внесли прапори, перед якими проф. І. Телюк перевів вояцький апель, згадуючи померлих побратимів нюгейвенської станиці, а саме: інж. Р. Рондяка,- пор. Б. Лисяка — голову Крайової Управи Братства, Й. Хому, дес. М. Пушкаря і інж. М. Стахова, як також усіх побратимів, що полягли на полі слави в часі боїв дивізії. Після апелю проф. І. Телюк переповів коротку історію станиці, підкреслюючи при цьому, що в липні припадає також 34-річчя бою під Бродами, де в клекоті скорострілів та з вибухом гарматних стрілен із стрільців-добровільців зродились вояки української державности, які вже понад три десятиліття творять свою епоху в житті нашого народу, зокрема тут на еміграції. Згадав також, що, не зважаючи, які уніформи українські вояки носять, вони все об'єднані однією ціллю, а саме — служіння своєму народові. Доказом цього є створення у Ню Гейвені станиці українських-американських ветеранів, які рішили співпрацювати зі станицею Братства.

Величавою частиною свята була роздача почесних грамот синам колишніх українських вояків, які продовжують традицію своїх батьків, будучи старшинами американської армії. Грамоти почерзі передавали інж. Б. Лесь, п. З. Мандич, обидва колишні голови, і К. Креховецький, теперішній голова станиці Братства в Ню Гейвені. Грамоти одержали: підполковник Р. Рондяк, кап. П. Рондяк (обидва тепер поза межами Америки, тому грамоти перебрала мати пані Ф. Рондяк), кап. Ярополк Гладкий і кап. В. Стахів, обидва випускники військової академії у Вест Пойнті. З нагоди свята наспіло ряд привітів, які в часі бенкету відчитав господар свята пор. Голинський. Особисті привіти склали д-р М. Снігурович, заст. голови Екзекутиви УККА, Л. Фіцалович від округи СУА і В. Саляк, голова станиці Гартфорд. Від крайової Управи привіт склав пор. О. Голинський. Старанно підготовану головну промову виголосив В. Будний, в якій він накреслив причини створення дивізії, її бойовий шлях, як також події з полону, які він особисто описав у своїй книжці, що появиться невдовзі друком.

Святочний бенкет закрив голова станиці пор. К. Креховецький, кінцеву молитву перевів о. І. Терлецький.

І. Телюк

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді і в цьому світі нового свідомого члена!